

مغرب شرعی با رویکرد فقه مقارن

www.ketab.ir

نویسنده :

معصومه ضربی زاده

سرشناسه	:	ضربی زاده، معصومه، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	مغرب شرعی با رویکرد فقه مقارن / نویسنده معصومه ضربی زاده
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۶ ص.
شابک	:	978-622-02-1490-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۸۵] - ۹۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	اوقات شرعی - Religious times
موضوع	:	فقه تطبیقی - Islamic Law, Comparative
رده بندی کنگره	:	۶/۱۸۶BP
رده بندی دیویی	:	۳۵۳/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۶۰.۱۶۶۹

مغرب شرعی با رویکرد فقه مقارن

نویسنده: معصومه ضربی زاده

ویراستار: وجیهه ربیع

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۱۴۹۰-۸

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۳۹۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

گلوستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، پاساژ رفیا، کدپستی ۴۹۱۶۶۵۷۳۷۶

entesharatnorouzi

۰۱۷-۳۲۴۲۲۵۸-۰۹۱۱۳۷۵۳۴۹۷

www.entesharate-norouzi.com entesharate.norouzi@Gmail.com

فهرست

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: مفهوم‌شناسی
۱۲	مفهوم غروب و مغرب
۱۳	مفهوم افق
۱۴	انواع افق
۱۴	۱. افق حقیقی
۱۵	۲. افق حسی
۱۵	۳. افق تُرسی
۱۶	مفهوم استتار شمس
۱۷	مفهوم ذهاب حمرة مشرقیه
۲۰	مفهوم فقه مقارن
۲۵	فصل دوم: بررسی دیدگاه‌ها و ادله فقهای اهل تسنن در غروب شرعی
۲۶	دیدگاه فقهای حنفی در غروب شرعی
۲۷	ادله فقهای حنفی در غروب شرعی
۲۷	۱. روایت ابی هریره از پیامبر(ص)
۲۸	۲. روایت ابن عباس از پیامبر(ص)
۳۰	۳. روایت ابی بصره غفاری از پیامبر(ص)
۳۲	۴. روایت سلمه ابن الأكوع از پیامبر(ص)
۳۳	۵. روایت رافع بن خدیج
۳۴	۶. روایت جابر بن عبدالله انصاری از پیامبر(ص)
۳۵	۷. روایت ابن ابی أوفی از پیامبر(ص)

۳۷	دیدگاه‌ها و ادله فقهای مالکی در غروب شرعی
۳۷	۱. دیدگاه فقهای مالکی در غروب شرعی
۳۷	۲. ادله فقهای مالکی در غروب شرعی
۳۷	۱. روایت عبدالله بن رافع
۳۸	۲. روایات تعجیل افطار
۴۰	۳. روایت سلمه ابن الأكوع
۴۰	۴. روایت اُبی موسی
۴۱	۵. روایت اُبی هریره
۴۳	دیدگاه‌ها و ادله فقهای شافعی در غروب شرعی
۴۳	۱. دیدگاه فقهای شافعی در غروب شرعی
۴۳	۲. ادله فقهای شافعی در غروب شرعی
۴۳	۱. روایت امامت جبرئیل
۴۴	۲. روایت مواقع النبل
۴۷	دیدگاه‌ها و ادله فقهای حنبلی در غروب شرعی
۴۷	۱. دیدگاه فقهای حنبلی در غروب شرعی
۴۸	۲. ادله فقهای حنبلی در غروب شرعی
۴۹	۱. روایت امامت جبرئیل
۴۹	۲. روایت بریده
۵۰	۳. روایت جابر
۵۰	۴. روایت رافع بن خدیج
۵۱	۵. روایت سلمه ابن الأكوع
۵۵	فصل سوم: بررسی دیدگاه‌ها و ادله فقهای امامیه در غروب شرعی
۵۶	دیدگاه قائلان استتار شمس
۵۸	ادله قائلان استتار شمس
۵۹	۱. صحیحۀ عبدالله بن سنان از امام صادق(ع)
۶۰	۳. صحیحۀ دوم زراره از امام باقر(ع)

۶۱. ۴. معتبره یزید بن خلیفه از امام صادق(ع)
۶۲. ۵. موثقه زید الشحام از امام صادق(ع)
۶۲. ۶. مرسله علی بن الحکم الانباری
۶۳. ۷. مرسله صدوق از امام باقر(ع)
۶۴. ۸. موثقه اسماعیل بن فضل هاشمی از امام صادق(ع)
۶۵. ۹. صحیحه زید الشحام از امام صادق(ع)
۶۶. ۱۰. معتبره محمد بن یحیی خثعمی از امام صادق(ع)
۶۷. دیدگاهها و ادله قائلان تحقق غروب با ذهاب حمرة مشرقیه
۶۷. ۱. قائلان تحقق غروب با ذهاب حمرة مشرقیه
۶۹. ۱. قول ابن ابی عقیل
۷۰. ۲. قول شیخ صدوق
۷۱. ۲. ادله قائلان تحقق غروب با ذهاب حمرة مشرقیه
۷۲. ۱. صحیحه برید بن معاویه از امام باقر(ع)
۷۲. ۲. مرسله ابن ابی عمیر از امام صادق(ع)
۷۴. ۳. معتبره ابان بن تغلب از امام صادق(ع)
۷۵. ۴. موثقه یونس بن یعقوب از امام صادق(ع)
۷۶. ۵. موثقه دوم یونس بن یعقوب از امام صادق(ع)
۷۶. ۶. موثقه یعقوب بن شعیب از امام صادق(ع)
۷۷. ۷. صحیحه بکر بن محمد از امام صادق(ع)
۷۸. ۸. مرسله ابن اشیم از امام صادق(ع)
۷۹. ۹. موثقه عبدالله بن وضاح از امام کاظم(ع)
۸۱. ۱۰. روایت عمار ساباطی از امام صادق(ع)
۸۱. وجوه جمع و ترجیح روایات
۸۲. وجوه جمع قائلان استتار شمس
۸۲. ۱. حمل روایات ذهاب حمرة مشرقیه بر احتیاط

مقدمه

یکی از مسائل فقهی که باوجود ادله معتبر اختلافات زیادی درباره آن مطرح شده است «غروب شرعی» است. غروب شرعی در فقه اسلامی اعم از شیعه و سنی، به عنوان وقت نماز مغرب، افطار وافاضه ازعرفات بشمار می آید. بررسی این موضوع با رویکرد فقه مقارن و مقایسه مقارنه‌ای دیدگاه‌های مذاهب فقهی، به همسوکردن افق‌های فقه اسلامی کمک شایانی می‌کند و دستیابی به واقع احکام را آسان می‌نماید؛ چراکه فهم سخنان اهل بیت (علیهم‌السلام) جز با مقارنه آنها با سخنان دیگران ممکن نیست. همچنین علاوه بر نشان دادن ادله و نظرات برتر، سهم بسزایی در زدودن عصبیت‌های مذهبی و قومی دارد؛ به‌ویژه در ایام حج و در مناطق جغرافیایی که اهل تسنن و شیعه با یکدیگر هم‌زیستی مسالمت‌آمیز دارند.

غروب در فقه همان پنهان شدن خورشید در افق است. فقها در پی مشخص کردن محقق غروب هستند. در آثار روایی و فقهی اهل تسنن، نظر و گفته مشهور نزدیک به اجماع، استتار قرص خورشید در افق غروب شرعی است. جوامع حدیثی شیعه و به دنبال آن آرای فقها در این باره بیانگر دو دیدگاه است؛ برخی استتار قرص خورشید و برخی دیگر ذهاب حمرة مشرقیه را محقق غروب دانسته‌اند. هر دو دیدگاه از میان قدما و متأخران قائلان بسیاری دارد؛

دیدگاه دوم (ذهاب حمرة مشرقیه) بین فقهای شیعه مشهورتر است و دیدگاه اول (استتار قرص خورشید) با نظر اهل تسنن تطابق دارد. حال با توجه به این اختلاف نظر این سؤال پیش می‌آید که در موضوع غروب شرعی امکان مقارنه و تقریب بین دیدگاه‌های فقهای اهل تسنن و شیعه وجود دارد یا نه؟ برای پاسخ دادن به این سؤال لازم است بدون تعصبات فرقه‌ای نظریه‌ها و ادله فقهای هریک از مذاهب فقهی اهل تسنن و فقهای امامیه در مسئله غروب شرعی بررسی شود و از میان آنها دیدگاه درست، گزینش و وجوه اشتراک و افتراق موجود با رویکرد فقه مقارن تبیین گردد.